

2de publieke consultatie over ontwerp ETS staatsteun richtsnoeren

Na de deelname aan de eerste publieksconsultatie, wenst België ook deze gelegenheid te benutten om haar visie over de volgende punten duidelijk te maken.

Met het steeds ambitieuzere klimaatbeleid en de uitdagingen waar in het bijzonder de industrie voor staat als bijdrage aan de realisatie van de Green Deal, is het van cruciaal belang dat een voldoende ondersteunend en stabiel kader wordt gecreëerd.

Bij de hervorming van het EU ETS is een goed evenwicht gevonden waarbij ambitieuzere doelstellingen en steeds sterkere incentives om te investeren gekoppeld worden aan een effectieve carbon leakage bescherming.

Het is aansluitend ook van belang, om diplomatieke inspanningen te leveren gericht op niet-EU landen om de energie-intensieve sectoren sterk te stimuleren qua CO2-reductie.

Twee basis uitgangspunten:

- 1) Het is voor ons als land met een belangrijke aanwezigheid van de energie-intensieve en electro-intensieve industrie van groot belang dat een gelijkaardige aanpak wordt gekozen voor de bescherming tegen indirecte carbon leakage, als de aanpak gebruikt voor de directe carbon leakage.

Concreet is er dus nood aan een gestroomlijnde aanpak die:

- Een stabiel kader aanbiedt om de meest blootgestelde sectoren te compenseren, en dat dus zo veel mogelijk afgestemd is op de recente hervorming van het EU ETS;
 - Rekening houdt met de reële situatie op het terrein, gekenmerkt door
 - de stijgende CO2-prijs die het gevaar op indirecte carbon leakage vergroot,
 - de steeds hogere interconnectiegraad tussen de verschillende lidstaten en
 - de verschuivingen op het vlak van elektriciteitsproductie;
- 2) Deze vorm van steun, is een middel dat mee de evolutie dient te ondersteunen van de energie-intensieve en de electro-intensieve industrie naar drastische reducties richting de lange termijn klimaat doelstellingen. Concreet kan dit via elektrificatie en de inzet van waterstof.

Daaraan afgetoetst: zijn er een aantal belangrijke punten in dit ontwerp die onvoldoende invulling geven aan deze 2 basisprincipes, waardoor dit ontwerp niet deze gewenste lange termijn klimaatbeleidsevolutie ondersteunt, maar eerder afremt. Vandaar heeft België de volgende opmerkingen en voorstellen tot aanpassing, zodat dit instrument zowel verder het ETS ondersteunt, als de recente Green Deal zou faciliteren i.p.v. belemmeren.

1) De wijze van selectie van sectoren

1.1 Onduidelijkheid i.v.m. veranderingen van criteria uit 2013-2020

- Het is onduidelijk waarom en op basis waarvan de selectiecriteria verstrengd worden én er minder gewicht gegeven wordt aan de factor Trade Intensity, terwijl er tegelijk tijdens de voorbije 8 jaar buiten de EU geen stappen gezet zijn die het risico op carbon leakage zouden verkleinen.
- Het inkrimpen van de lijst met geselecteerde sectoren, heeft als resultaat dat voor bedrijven in die sectoren een extra risico op carbon leakage én een hindernis ontstaat voor het inzetten van nieuwe technologie op basis van een low carbon energiebron.
- Het is positief dat voorzien wordt in een kwalitatieve assessment. Het is echter noodzakelijk om dezelfde criteria te hanteren als bij het bepalen van de directe carbon leakage lijst ($TI \times EI > 0,15$).
Waarom, om redenen van consistentie en zekerheid, en ook om distorsies in de markt te vermijden, door concurrentie tussen installaties op brandstof en elektriciteit.

Als we bovenstaande criteria toepassen op het ontwerp van staatssteunregels zien we dat er bij de sectorselectie geen harmonisatie is tussen het ETS en de staatssteunregels. Met Richtlijn 2018/410 zijn volgende criteria gebruikt voor de bepaling van de sectoren die als carbon leakage worden bestempeld voor de toewijzing van emissierechten:

- Kwantitatieve selectie: Handelsintensiteit * emissieintensiteit $> 0,2$
- Kwalitatieve analyse mogelijk voor sectoren met Handelsintensiteit * emissieintensiteit $> 0,15$

Hierbij is de emissie-intensiteit gebaseerd op zowel de directe als de indirecte emissies.

In het ontwerp van staatssteunregels worden nu bijkomende vereisten ingebouwd:

- Kwantitatieve selectie: Handelsintensiteit * indirecte emissie-intensiteit $> 0,2$ **én** handelsintensiteit van ten minste 20 % **én** een indirecte emissie-intensiteit van ten minste 1 kgCO₂/EUR hebben.
- Kwalitatieve analyse mogelijk voor sectoren met Handelsintensiteit * indirecte emissie-intensiteit $> 0,2$. Plus een inschatting door een consultant van een 'voldoende' risico op carbon leakage.

Voor de periode 2013-2020 stemden de criteria van de carbon leakage selectie voor de toewijzing van emissierechten en de criteria voor de indirecte carbon leakage selectie wel overeen.

Vandaar de volgende opmerkingen:

- ⇒ Het is dus onduidelijk waarom er bijkomende vereisten worden opgelegd, voor de kwantitatieve analyse
- ⇒ Alvast voor de kwalitatieve analyse zien we geen enkele rechtvaardiging dat de drempel op 0,2 wordt geplaatst i.p.v. 0,15.

1.2 Onduidelijkheden i.v.m. gebruikte datasets

Er zijn een aantal onduidelijkheden i.v.m. gebruikte datasets, die de Europese Commissie ook heeft bevestigd op het overleg met de lidstaten op 11 februari. Dit leidt tot een aantal afwijkingen, zowel onderschattingen, als overschattingen. Wij willen wijzen op het belang van de onbedoelde negatieve gevolgen daarvan met enkele illustratieve voorbeelden.

- De Bruto Toegevoegde Waarde, wordt hier gerapporteerd op bedrijfsbasis. Maar afhankelijk van de samenstelling van een bedrijf, kunnen deze gegevens voor een NACE 4 code, ook data omvatten van veel diverse producten en processen; zo ook uit andere NACE 4 code sectoren. En er kunnen ook niet-NACE 4 code gegevens inbegrepen zijn, bv. i.v.m. O&O-uitgaven of opbrengsten van participaties en investeringen.

Waarom is dat van belang, omdat dit een overschatting kan veroorzaken van de Bruto Toegevoegde Waarde met bijhorend aanzienlijk effect op de indirecte carbon leakage indicator.

Een illustratief voorbeeld, ontvangen uit een sector, 20.14: een correctie van de Bruto Toegevoegde Waarde van slechts 6%, kan een verschuiving creëren van de indirecte carbon leakage indicator van 0.203 (> 0.20).

- De gebruikte data voor elektriciteitsconsumptie lijken niet volledig, gezien 17 van de 29 lidstaten (EU-28 + Noorwegen) hun data beschikbaar gesteld hebben. Dit leidde tot een resultaat van ca 70% van de totale indirecte emissies. Wat kan leiden tot een onderschatting van de gegevens voor elektriciteitsconsumptie.

Om negatieve gevolgen daarvan te vermijden, verwijzen we daarom naar onze **opmerkingen**:

- Hierboven, 1.1: het behoud van 0,15 als drempel voor de kwalitatieve assessment, ook om het risico te verlagen op fouten
- Hieronder, 1.3: het invoegen van de bestaande optie bij directe emissies, om doorheen de handelsperiode aan een kwalitatief assessment te kunnen deelnemen.

1.3. Stroomlijning met systeem van de directe emissies

We vermeldde al dat het van groot belang is voor België dat een gelijkaardige aanpak wordt gekozen zowel voor de bescherming tegen indirecte carbon leakage, als voor de aanpak gebruikt voor de directe carbon leakage.

Bij het bestaande selectiesysteem gebruikt voor de directe emissies, is er de mogelijkheid om ook later tijdens de handelsperiode deel te nemen aan de kwalitatieve assessment procedure. Bijvoorbeeld op basis van veranderende omstandigheden. De Europese Commissie kan dan haar beoordelingswerk uitvoeren.

Opmerking: Vandaar het voorstel om deze mogelijkheid ook te voorzien in het systeem voor de indirecte emissies. Dat kwam ook naar voor als een meerwaarde hebbend, tijdens de voorziene dialoog tussen de lidstaten en de Commissie op 11 februari.

Een extra reden om deze optie ook hier toe te passen, en meer juridische zekerheid te creëren in het systeem, is het feit zoals hierboven geschetst van de niet-beschikbaarheid van accurate datasets.

2) De wijze van bepalen van het CO2-kengetal

In de periode 2013-2020, wordt één CO2-kengetal gehanteerd voor de gehele CWE-zone (Duitsland, Nederland, België, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk). Ook al was toen in het ontwerp dat voorlag in de voorafgaande publieksconsultatie, eerst een aanpak per apart land voorgesteld.

De finale keuze toen voor één CO2-kengetal, was positief, aangezien een zo geharmoniseerd systeem als mogelijk, een sleutelement is om de vrije markt binnen EU volgens eerlijke regels te laten verlopen.

Wat betreft het huidige ontwerp voorstel, illustreren de volgende vier punten waarom die harmonisatie ontbreekt, waardoor een verschillende en ongelijke behandeling ontstaat tussen bedrijven in nochtans vergelijkbare situaties in diverse lidstaten:

- 1) het is voor België en de meeste lidstaten en sectoren totaal onduidelijk waarom gekozen wordt voor het criterium van 'prijsdivergentie < 1%', én dat op de day a head markt.

Dit criterium reflecteert niet de actuele impact van de marktkoppeling op de prijzen in de gekoppelde zones en is niet toereikend voor 2021-2030.

Daarnaast is dit criterium niet meer actueel en niet meer toepasbaar in 2021-2030, gezien de belangrijke evoluties van de energiemarkten de laatste jaren in de EU. Die evolutie is gekenmerkt door:

- meer prijsvolatiliteit en grotere prijsverschillen, veroorzaakt via
- meer en meer intermitterende hernieuwbare elektriciteit
- een dalend aandeel niet-intermitterende capaciteit (sluiting steenkool/nucleair)
- beperkingen van de transmissiecapaciteit, met een impact wegens verschillende redenen (incidenten op korte termijn, onderhoudsmomenten)

- 2) Het is discutabel er van uit te gaan dat het CO2-profiel van de verbruikte elektriciteit in België gelijk is aan het CO2-profiel van de geproduceerde capaciteit, wegens volgende drie punten:

- er zijn diverse investeringen in de koppeling van elektriciteitsmarkten uitgevoerd en nog gepland, zoals de bijkomende interconnecties (**Allegro met Duitsland**)

Zie ook : adequacy study Elia June 2019¹:

"It is important to note that even though the contribution of additional interconnections and additional cross-border capacity to adequacy can be limited – depending on the situation in neighbouring countries –, the most important benefit those investments bring are **price convergence**, in turn leading to improved overall welfare. Interconnections allow for an optimal sourcing of electricity from an integrated European market (all year long) and for a maximal utilization of renewable energy sources despite their natural intermittency."

¹ https://www.elia.be/en/news/press-releases/2019/06/20190628_press-release-adequacy-and-flexibility-study-for-belgium-2020-2030

- de CWE-markten door de FBMC (flow-based market coupling) zijn sterk gekoppeld en volgen dus ook nauw dezelfde prijsvariaties doorheen de dag en op langere termijn: *zie ook ANNEX*
 - België als relatief klein en sterk geïnterconnecteerd land wordt sterk beïnvloed door het buitenland, wat ook een impact heeft op de price drivers die in de verschillende landen deels gelijklopend zijn :
 - voor België bedraagt de interconnectie-capaciteit bijna 50% van de piekcapaciteit. België gebruikt steeds een zeer hoog aandeel elektriciteit uit buurlanden, en is ook doorvoerland tussen bv. Frankrijk en Nederland.
 - In 2019 waren de import/export stromen gelijk aan 29% van het totale Belgische verbruik. Daarbij komt binnen enkele maanden ook nog de Allegro verbinding met Duitsland
 - Gemiddelde vraag in België : 9.697 MW
Gemiddelde absolute stromen tussen België en buitenland : 2.827 MW
- 3) Er wordt nog geen rekening gehouden met de toekomstige beperkingen van de loopflows: doorgevoerde buitenlandse elektriciteit drijft dan de elektriciteitsprijs verder weg van de lidstaatsmix.
- 4) Uit de figuren van de stroomprijzen (zowel spotprijzen als forward prijzen) per lidstaat (zie *ANNEX*) blijkt dat een groot deel van de tijd er volledige prijsconvergentie is. De Belgische stroomprijzen worden op dat moment bepaald door de marginale elektriciteitscentrale binnen CWE en dus ook de corresponderende CO₂-emissiefactor van de CWE-mix. Het Belgische gemiddelde dat zou gebruikt moeten worden cfr definitie in §14 (10), is veel lager omdat de nucleaire centrales sterk doorwegen in deze berekening. De Belgische door ICL getroffen bedrijven worden dan ongelijk behandeld, en zijn in deze periode concurrentieel benadeeld. Zie *ANNEX*, 4)
- 5) Uit de figuren (zie *ANNEX*), blijkt ook dat de rest van de tijd, op momenten van divergentie, de Belgische stroomprijzen bijna altijd bij de hoogste behoren. Het zijn opnieuw niet de Belgische CO₂-arme centrales die hier de prijs bepalen (nucleaire + renewables), maar gascentrales die in de berekening van de Belgische mix volgens formule §14 (10) ondervertegenwoordigd zijn. Opnieuw worden de Belgische ICL-bedrijven benadeeld door deze berekeningswijze.
- 6) De industriële clusters in Duitsland, Nederland en België zijn heel nauw met elkaar gelinkt, en vormen frequent grensoverschrijdende waardeketens, die door ander EU-beleid wel ondersteund wordt.

Samengevat:

Ook al is de prijsdivergentie bij momenten groter dan 1%, dan betekent dit zeker niet dat er een sterk verband is tussen de CO₂-uitstoot van de productiemix in België en de kost (via doorgerekende CO₂-prijs) van de verbruikte elektriciteit door Belgische bedrijven.

Het criterium van 1% is dan ook in tegenspraak met de marktontwikkeling, de beoogde effecten van de marktkoppeling en de doelstellingen van de EU om de interne elektriciteitsmarkt te voltooien.

Het voorgestelde criterium is dus niet voldoende geschikt om een verschillend CO2-kengetal per land te verantwoorden in de periode 2021-2030.

Daarom als **alternatief**

Een betere indicator om de prijshomogeniteit binnen een regio (in ons geval de CWE-zone) te meten zijn niet de absolute prijsverschillen, maar een indicatie van de mate waarin ze elkaar beïnvloeden, nl. **de correlatie tussen de prijzen**.

Correlatie meet hoe de prijs in de ene markt, de prijs in een andere markt beïnvloedt en dus ook in welke mate het CO2-element in het ene land overloopt naar het andere.

Dus hoge correlatie = hoge overdracht van CO2-componentsprijs

Illustraties hiervan:

- Correlaties tussen de prijzen van BE-FR-NL-D: zie ANNEX, 1) en 2)
- De correlaties tussen de prijzen binnen elk land BE-FR-NL-D) en de brandstof prijzen : zie ANNEX, 5)
- De correlatie binnen België tussen de prijzen en CO2-kost en tussen de prijzen en brandstofprijzen : zie ANNEX, 4)

3) Technische vragen ter verduidelijking en bijhorende voorstellen

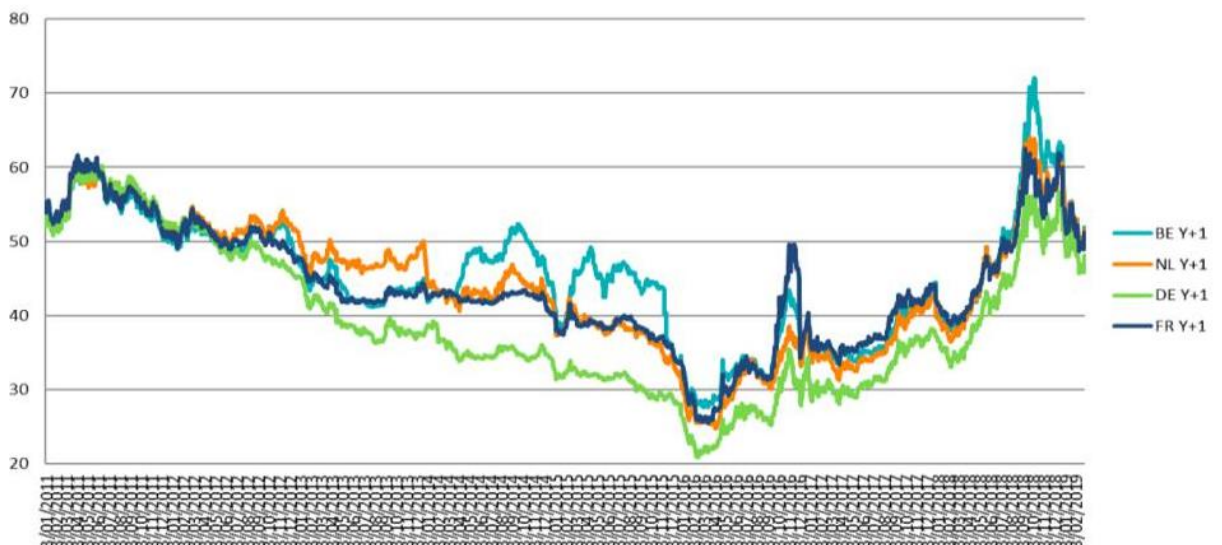
- Wat betreft de voorwaarde van een energie-audit voor deze vorm van compensatie; binnen België bestaat dat systeem al een 15tal jaar binnen de verschillende gewesten.

Binnen het Vlaams gewest werd steeds gewerkt met 'Internal Rate of Return' om te bepalen wat rendabele maatregelen zijn. IRR werd beschouwd als een betere indicator dan terug verdien tijd, omdat er met meer variabelen wordt rekening gehouden, bv. de afschrijvingstermijn.

Echter, In punt 54. (a), wordt vermeld: "Beneficiaries will implement recommendations of the audit report, to the extent that the pay-back time for the relevant investments does not exceed [5] years and that the costs of their investments is proportionate;

Vandaar deze vraag en opmerking, uit zorg voor de consistentie van het systeem:

- Kan de Commissie aangeven met welke 'Internal rate of return', deze Terugverdientijd van < 5 jaar overeen komt?
 - Gezien IRR duidelijk een betere indicator is, stellen we uitdrukkelijk voor deze te gebruiken
- Kan de Commissie verduidelijken waarom ze day a head prijsverschillen gebruikt, terwijl de year a head prijzen relevanter zijn voor deze groep van energie-intensieve bedrijven?

- In (12) wordt vermeld: "out-sourced products eligible for aid"
Graag verduidelijking over hoe het toezicht daarop te organiseren? bvb voor risico's dubbeltelling tussen diverse lidstaten.
- In (24), wordt vermeld: "The aid ... must be applied for and paid to the beneficiary in the year in which the costs are incurred or in the following year. "
Graag verduidelijking of "paid to" betekent: de effectieve uitbetaling of de vastlegging?
- In (30), wordt vermeld: "the indirect costs to be paid at undertaking level "

Graag verduidelijking, of het om de kosten gaat, betaald door het bedrijf aan de leverancier, of de kosten betaald door de overheid aan het bedrijf?

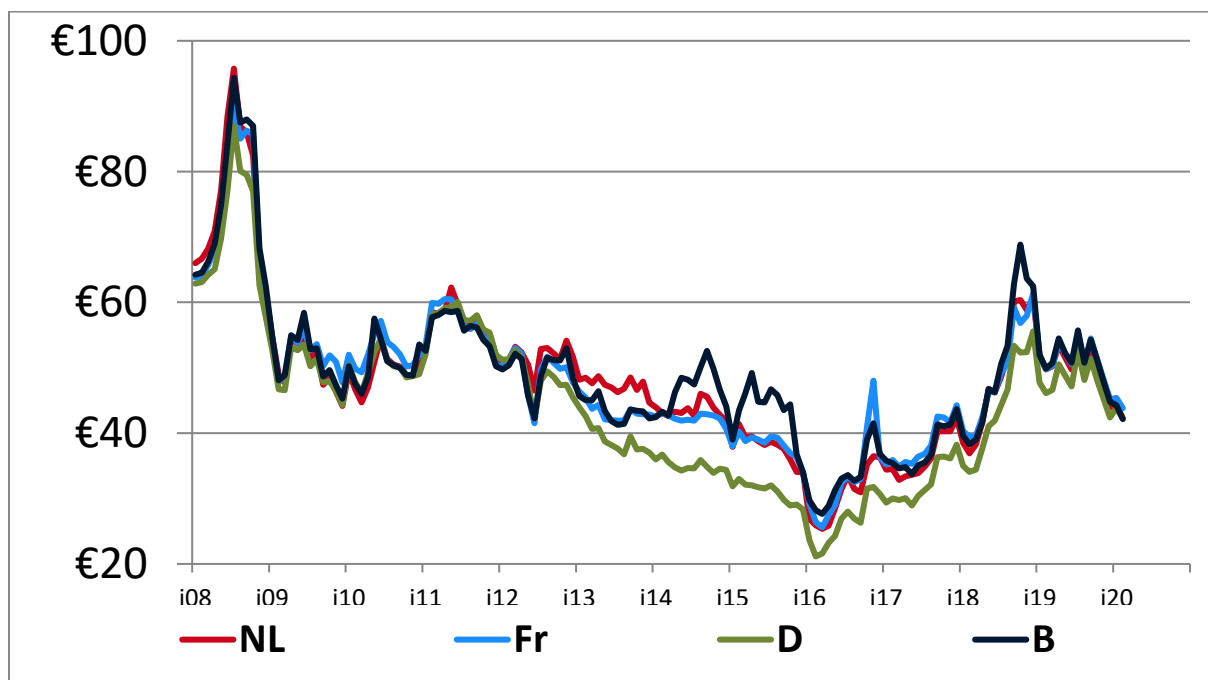
- Op diverse plaatsen in het ontwerp voorstel zijn nog getallen niet ingevuld [...]. Heeft de Commissie al meer informatie hierover?
- In de NL vertaling van de annex 1 is er een onduidelijkheid ivm sector NACE code 20.13 “organische chemische basisproducten”, terwijl in het Engels staat “inorganic”

ANNEX

Vaststelling: Correlatie meet dus hoe de prijs in de ene markt, de prijs in een andere markt beïnvloedt en dus ook in welke mate het CO2-element in het ene land overloopt naar het andere.

1) Electriciteitsprijs: futures CAL t+1 (€/MWh):

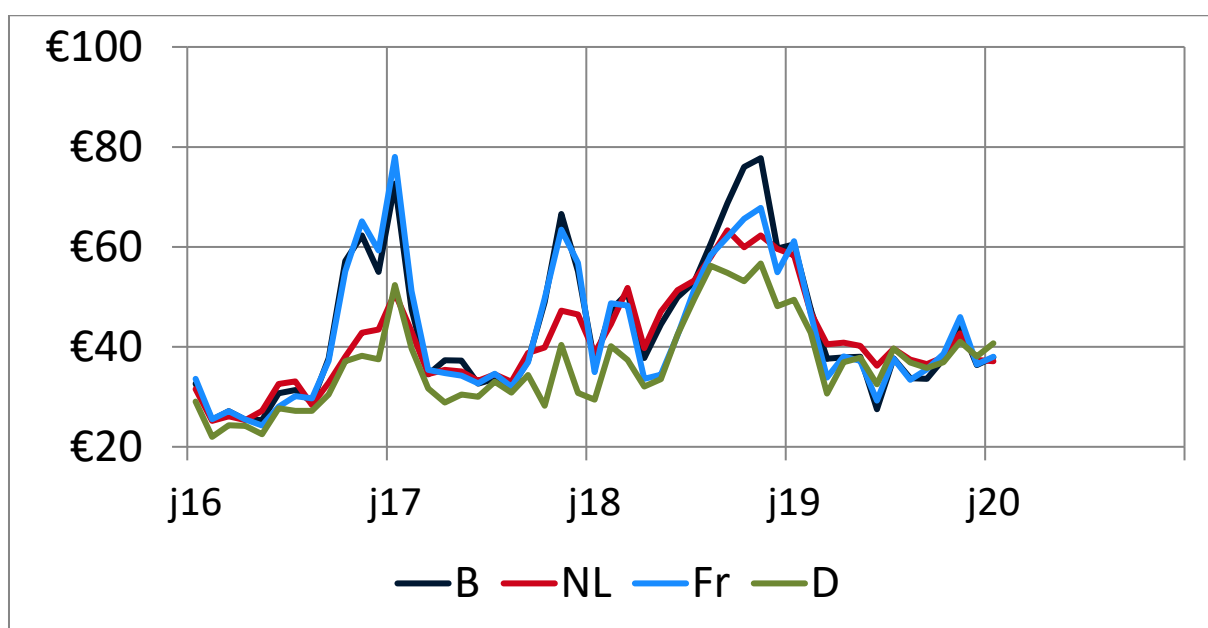
Correlatie in BE-D-NL-FR > 96% → Hoge correlatie = hoge CO2-component

Source: Data.theice.com

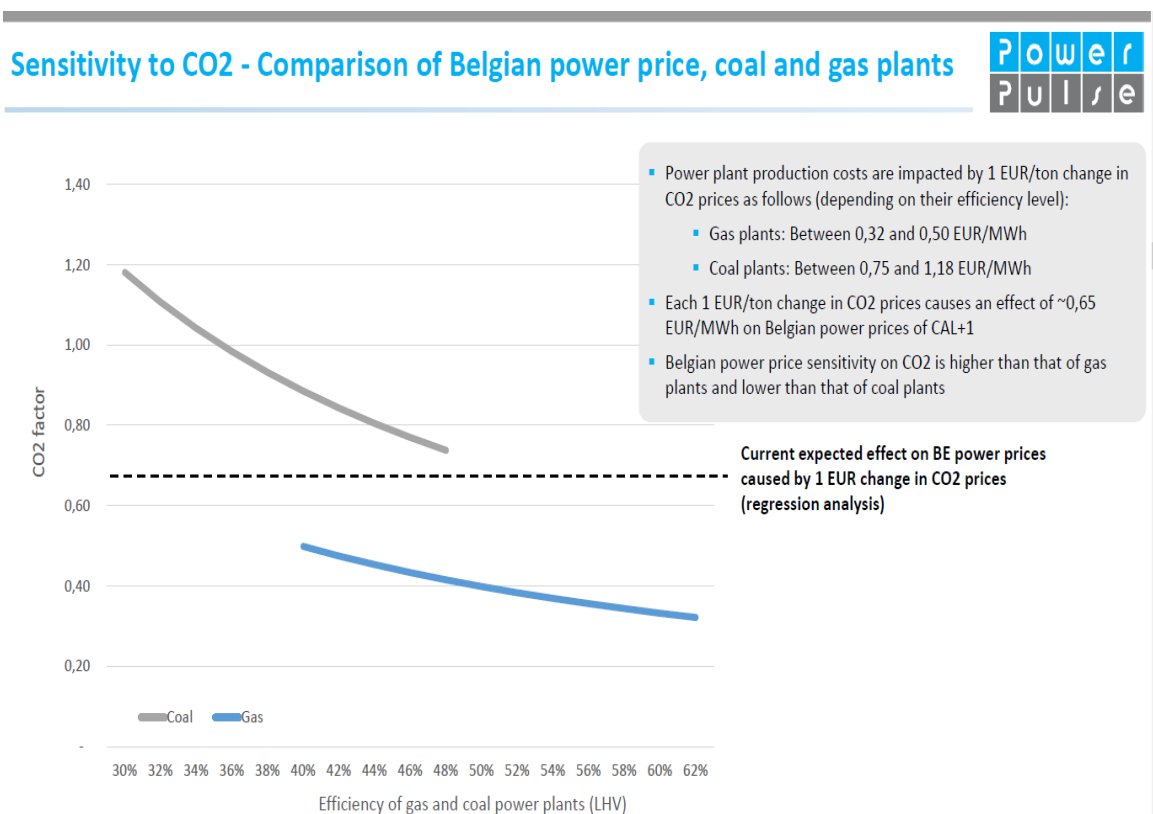
2) Electriciteitsprijs: Spot markets €/MWh)

Correlatie in BE-D-NL-FR > 97% → Hoge correlatie = hoge CO2-component

3) Illustratie van internationale grensoverschrijdende effecten van de CO₂-kost in de CWE-zone op de Belgische elektriciteitsprijs.

Deze analyse van Forward markten tijdens de 3 volgende jaren 2020, 2021, 2022, geeft duidelijk weer dat de Belgische elektriciteitsprijs sterker reageert op een verandering van de CO₂-prijs dan de marginale kost centrale in België (=aardgas).

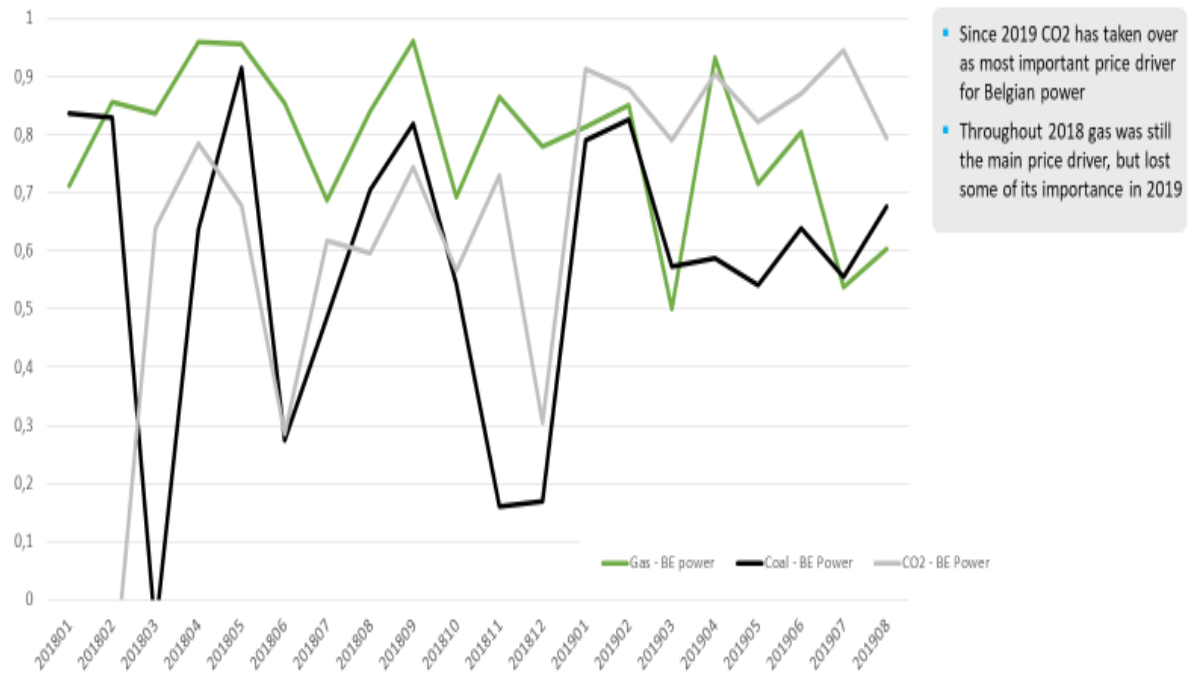

4) Illustratie binnen België

Monthly rolling correlations of BE Power CAL+1 with fuels

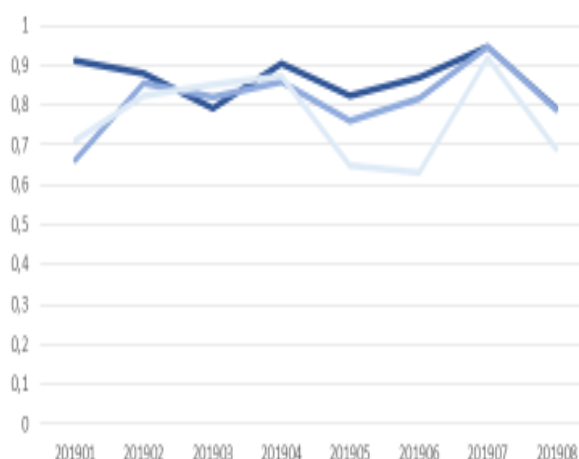

Monthly averages; Rolling 25-day correlations between CAL+1 product of BE power and TTF gas, ARA CIF coal and CO2 EUAs

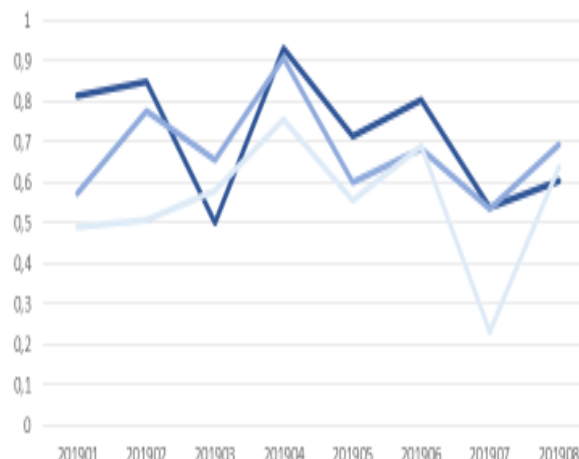

Monthly correlations between different CAL products BE power and fuels

Correlation BE power and CO2

Correlation BE power and gas

— CAL20 — CAL21 — CAL22

Correlation BE power and coal

- Correlations with CO2 are strongest for all CAL years
- CAL20 sees the highest correlations followed by CAL21 and CAL22, this is the case for all fuel correlations. Shorter term products are correlating stronger

Vaststelling : België heeft dus nog altijd een bepaalde correlatie met kolen, zelfs al zijn er geen kolencentrales meer. De reden hiervoor is de hoge interconnectiegraad.

5) Correlaties van de verschillende energieprijzen binnen B-NL-D-FR, vergeleken tussen deze landen

Monthly correlations between different CAL products of selected countries and fuels

Dit illustreert ook dat België en Frankrijk bijvoorbeeld ook reageren op kolenprijzen terwijl er heel lage capaciteit aanwezig is, in België zelfs geen meer.